

РОЗДІЛ XI. ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

УДК 340.12

DOI <https://doi.org/10.26661/2616-9444-2020-4.2-33>

Соціально-правові вимоги до професійного визначення адвокатури як суспільної діяльності

Заяць О. С.

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Львівський державний університет внутрішніх справ
вул. Замарстинівська, 9, Львів, Україна
orcid.org/0000-0003-2872-5567
zaiatsolha777@gmail.com*

Ключові слова:

адвокатура, суспільна діяльність, соціологія права, цивільне право, теорія права, суспільство, держава, людина, морально-етичні норми, філософія права.

Статтю присвячено філософсько-правовому дискурсу в дослідженні соціально-правових вимог до професійного визначення адвокатури саме як суспільної діяльності. Обґрунтовано, що адвокатура є складною, професійною адвокатською, суспільно значущою діяльністю, адже, окрім постійного інтелектуального самовдосконалення, активізує значні емоційні затрати, зважаючи на те, що саме адвокат, як захисник тих, хто більшою мірою порушив закон, встановлений державою, і моральні вимоги як підґрунтя закону, покликаний досягнути основної мети правосуддя – справедливості шляхом використання законних і морально виправданих методів. На основі дослідження виокремлено та доведено тезу, відповідно до якої принцип верховенства права є фундаментальним принципом права, що поєднує в собі здобутки культури й права, є кінцевою метою побудови громадянського суспільства та правової держави. Верховенство права – це коли керує закон, а людина тільки обслуговує його, коли правоохоронна система безпосередньо виконує свої функції – захищає права та свободи людини і громадянина, а в разі їх порушення сприяє якнайшвидшому відновленню. Дотримання цього принципу адвокатом під час професійної діяльності є гарантією того, що будь-яка ситуація розв'язуватиметься відповідно до закону, а не емоцій чи особистих бажань сторін справи, процедури, які необхідно провести в межах певного провадження, відбуватимуться відповідно до визначених законодавством норм і вимог. Урешті-решт, підсумком проведеного дослідження є переконання в тому, що сучасні правові вимоги до професійної адвокатської діяльності як до суспільної діяльності мають два джерела формування. Першим джерелом є морально-етичні цінності, ті загальнолюдські культурні здобутки, завдяки яким сьогодні саме людина, її права і свободи є найбільшою цінністю для держави. Другим джерелом є суспільні відносини, що постійно розвиваються, сприяючи таким способом розвитку права. З розвитком права змінюються і вимоги до особи, яка провадить професійну адвокатську діяльність, розширюється перелік її компетентностей. Усе це знаходить втілення в законодавчому закріпленні вимог до професійної адвокатської діяльності.

Social and legal requirements for the professional definition of advocacy as a public activity

Zaiats O. S.

Candidate of Legal Science,

Associate Professor at the Department of Civil and Legal Disciplines

Lviv State University of Internal Affairs

Zamarstynivska str., 6, Lviv, Ukraine

orcid.org/0000-0003-2872-5567

zaiatsolha777@gmail.com

Key words:

advocacy, social activity, sociology of law, civil law, theory of law, society, state, man, moral and ethical norms, philosophy of law.

The article is devoted to the philosophical and legal discourse in the study of socio-legal requirements for the professional definition of advocacy as a social activity. It is substantiated that advocacy is a complex, professional advocacy socially significant activity, because in addition to constant intellectual self-improvement, it activates significant emotional costs, given that it is a lawyer, as a defender of those who violated the law established by the state and moral requirements. Law, designed to achieve the main goal of justice – justice through the use of legal and morally justified methods. Based on the research, the thesis according to which the principle of the rule of law is a fundamental principle of law, combining the achievements of culture and law, is the ultimate goal of building civil society and the rule of law. The rule of law is when the law is governed, and the person only serves it, when the law enforcement system directly performs its functions – protects the rights and freedoms of man and citizen, and, in case of violation, promotes the speedy recovery. Adherence to this principle by a lawyer during his professional activity is a guarantee that any situation will be resolved in accordance with the law, and not the emotions or personal wishes of the parties, procedures to be carried out in a particular proceeding will be in accordance with statutory rules and requirements. Finally, the result of the study is the belief that modern legal requirements for professional advocacy as a public activity have two sources of formation. The first source is moral and ethical values, those universal cultural achievements, thanks to which today it is man, his rights and freedoms that are the greatest value for the state. The second source is the constantly developing social relations, contributing in this case to the development of law. With the development of law, the requirements for a person who conducts professional advocacy change, and the list of his competencies expands. All this is embodied in the legal requirements for professional advocacy.

Діяльність людини проходить у певних межах, відповідно до вимог, що їх ставить перед собою сама людина, продукує суспільство й санкціонує держава. Кожен фахівець діє відповідно до особистісних установок, власних переконань, певної сприйнятої системи моральних цінностей, на основі яких і формує власну поведінку, зокрема, в суспільстві. Суспільство як об'єднання людей – це «генератор» норм, характерний виразник темпорально-просторових особливостей поведінки певної групи людей, спільноти, що з плином часу стають цінностями – й особистісними, й загальносуспільними. Держава імплементує суспільні цінності, сукупність моральних норм, беручи їх за основу під час формування законодавчо закріплених

норм і правил поведінки людей у конкретних ситуаціях і сферах життєдіяльності.

Сьогодні є низка професій, до представників яких простежується більш пильна увага з боку громадськості, ніж до інших. Передусім це стосується працівників правоохоронної діяльності, а також адвокатів як тих осіб, чия діяльність спрямована на забезпечення дотримання прав і свобод людини й громадянина, попри те, що адвокатура не є частиною системи правоохоронних органів нашої держави. Сучасні суспільство та держава суворо регламентують цю діяльність, ставлячи певні вимоги й до їхніх професійних знань, умінь і навичок, і до особистості адвоката, моральних якостей, якими він повинен володіти та керуватися у своїй фаховій діяльності. Для прикладу

доцільно вказати на актуальність тез В.О. Святоцької щодо професійного обов'язку адвоката, який, на її переконання, морально обґрунтований і наділений правовими властивостями, що становить зміст цього обов'язку. «Поєднання морального та правового у змісті професійного обов'язку адвоката, – зазначає вчена, – відбувається за принципом морального обґрунтування правових норм, тобто правовий аспект професійного обов'язку адвоката повинен ґрунтуватися на моральних основах суспільного життя» [1, с. 174].

Право та мораль – дві основи, на яких сьогодні формуються вимоги до професійної адвокатської діяльності як до суспільної діяльності. Сучасне право є динамічною системою, яка розвивається разом зі стрімким розвитком суспільства як реакція на цей процес, як відповідь на потреби суспільства в регулюванні відносин між людьми та між людиною й державою.

Метою статті є дослідження філософсько-правовому дискурсу в дослідженні соціально-правових вимог до професійного визначення адвокатури саме як суспільної діяльності.

Чинні нормативно-правові акти чітко прописують права й обов'язки адвоката, встановлюють вимоги до рівня знань та умінь особи, яка претендує на професійну адвокатську діяльність, етико-правові основи ведення професійної адвокатської діяльності тощо. Скажімо, Ю.П. Крисюк наголошує на тому, що «мораль – система історично визначених поглядів, норм, принципів, оцінок, переконань, які знаходять вираження у вчинках та діях людей, регулюють їхнє ставлення одне до одного, до суспільства, певного класу, держави і підтримуються особистими переконаннями, традиціями, вихованням, силою громадської думки» [2, с. 67]. Мораль залишається більш сталою, адже впродовж століть моральні цінності не втрачають актуальності, навіть більше – з розвитком суспільства та держави вони стають більш затребуваними, на їхній основі вибудовуються суспільні відносини. Поряд із цими позитивними тенденціями спостерігається й намагання окремих груп людей і сил нівелювати значення моралі для сучасної людини, виховати людину-споживача, для якої дотримання моральних цінностей не матиме жодного сенсу, цінністю виступатиме тільки вона сама та її споживацькі бажання. У такому ракурсі принцип «право одного закінчується там, де воно починає порушувати право іншого» заперечується, адже цінністю проголошується немовби свобода людини, свобода жити за власними правилами й т. д. Поза сумнівом, це уявлення є хибним, адже встановлення певних правил поведінки загалом та прав і обов'язків людини й громадянина у відносинах з іншими людьми та з державою, що регулюється норма-

тивно-правовими актами та моральними настановами, покликане не обмежувати людину, а створити умови для комфортного співіснування людей у суспільстві, у межах держави, захистити людину від можливого свавілля держави тощо.

В Україні професійна адвокатська діяльність регулюється такими нормативно-правовими актами, як Конституція України, Цивільний процесуальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність», Правила адвокатської етики. Для прикладу, Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» визначено правові засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності загалом. Зокрема, у ст. 6 Закону зазначається, що: «адвокатом може бути фізична особа, яка має повну вищу юридичну освіту, володіє державною мовою, має стаж роботи в галузі права не менш ніж два роки, склала кваліфікаційний іспит, пройшла стажування (крім випадків, встановлених цим Законом), склала присягу адвоката України й отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю» [3]. Ця стаття окреслює кваліфікаційні вимоги до особи, яка має намір проводити професійну адвокатську діяльність. Вимога наявності стажу роботи в галузі права не менш ніж два роки свідчить про необхідність попереднього досвіду саме в галузі права, адже наявності лише теоретичних знань замало для діяльності в цій сфері. Завдяки практиці людина отримує не тільки досвід роботи, практичні вміння, а й розуміння своєї ролі у професії, усвідомлення готовності / неготовності відповідати всім чинним вимогам. Одне з ключових значень у цьому випадку належить моральній готовності особи до діяльності у сфері адвокатури. Для прикладу, Ю.О. Загуменна акцентує на тому, що «адвокатська діяльність – це діяльність адвокатів, що пов'язана із проведенням юридичних консультацій і здійсненням правового супроводження, захистом прав і свобод осіб і представництвом їхніх інтересів у судах та інших міжнародних і національних організаціях та установах, а також із розв'язанням питань, пов'язаних з організаційними, функціональними, моральними та етичними аспектами власної професійної діяльності» [4, с. 22].

Під час здійснення професійної діяльності адвокат зобов'язаний керуватися такими принципами: верховенства права, законності, незалежності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів. Кожний із цих принципів виражає певну ідею, що імплементована в нормативно-правові акти різного рівня, і характеризує право як систему, яку вони й формують. Процитована вище дослідниця зазначає, що принципи

адвокатської діяльності – це «узагальнені, фундаментальні, відносно стабільні засади та положення, що відбивають суспільні цінності, зокрема втілені в національній правовій системі та закріплені в нормах чинного законодавства, які реалізуються адвокатами під час провадження ними власної професійної діяльності, зокрема під час надання консультацій правового характеру, здійснення правового супроводження та представництва осіб, захисту їхніх прав, свобод та інтересів, а також розв'язання низки організаційних, функціональних, моральних та етичних питань» [4, с. 24]. Справді, на відміну від певних норм, утверджених законодавством, принципи адвокатської діяльності є сталими, оскільки вони є вираженням загальнолюдських цінностей, що імплементовані в нормативно-правові акти.

Принцип верховенства права є фундаментальним принципом права, що поєднує в собі надбання культури і права, є кінцевою метою побудови громадянського суспільства та правової держави. Верховенство права – це коли керує закон, а людина тільки обслуговує його, коли правоохоронна система безпосередньо виконує свої функції – захищає права та свободи людини й громадянина й у разі їх порушення сприяє якнайшвидшому їхньому відновленню. Дотримання цього принципу адвокатом під час професійної діяльності є гарантією того, що будь-яка ситуація розв'язуватиметься відповідно до закону, а не емоцій чи особистих бажань сторін справи, процедури, що їх необхідно провести в межах певного провадження, відбуватимуться відповідно до визначених законодавством норм і вимог. Ю.В. Корольова зазначає, що принцип верховенства права є визначальним і в законотворчій, і в правозастосовній практиці, пріоритетним у внутрішньодержавному праві і в усіх сферах правовідносин, а також він визначає співвідношення взаємодії права, держави, державних органів та інститутів, усіх осіб [5, с. 185]. Власне, дотримання або ж недотримання цього принципу дає змогу визначити ступінь взаємодії права й людини, в нашому випадку адвоката, хто здійснює професійну діяльність, вказати на проблемні аспекти та провести роботу над їх усуненням із метою ефективного функціонування принципу верховенства права в національному законодавстві.

Суть принципу законності у професійній діяльності адвоката полягає насамперед у тому, що його робота проходить у правовому вимірі, із суворим дотриманням вимог законодавства до тих чи інших дій, процесів. Адвокат не тільки стежить за дотриманням прав і свобод свого клієнта, а й сам перебуває в «режимі законності», тобто його особистісні переконання та цінності збігаються з його діями, коли професійна адво-

катська діяльність відповідає законам держави тощо. Слушно щодо цього зазначає Н.М. Бакаєнова, акцентуючи на такому: «До змісту принципу законності відносять і те, що адвокат не має права у своїй професійній діяльності вдаватися до засобів і методів, які суперечать чинному законодавству, моральним засадам суспільства, присязі адвоката України, правилам адвокатської етики» [6, с. 137]. Отже, стверджуємо, що принцип законності у професійній адвокатській діяльності – це перш за все поєднання правових і моральних цінностей, що відображається в суспільній діяльності.

Ще одним принципом професійної адвокатської діяльності є принцип уникнення конфлікту інтересів, який Н.В. Князева пропонує кваліфікувати як «...суперечність між особистими інтересами адвоката та його професійними правами і обов'язками, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість під час виконання адвокатом його професійних обов'язків» [7, с. 81]. Цей принцип сприяє неупередженості передусім самого адвоката, хто зобов'язаний діяти в інтересах і на користь клієнта в межах, визначених чинним законодавством. Зацікавленим адвокат має бути тільки в наданні якісної правової допомоги людині, яка звернулася до нього, сприянням тому, щоб її права та свободи не були обмежені або ж порушені під час проведення щодо неї певних дій правового характеру. Адже, як стверджує К.М. Северин: «Принцип уникнення конфлікту інтересів в адвокатській діяльності – це законодавчо визначені основи діяльності адвоката, відповідно до яких адвокат не має права надавати будь-які юридичні послуги клієнту, інтереси якого суперечать захищеним правом інтересам клієнту, якому надається або надавались юридичні послуги, крім випадків письмової згоди клієнтів, інтереси яких можуть бути порушені або суперечать інтересам самого адвоката, його близьким родичам чи членам сім'ї, партнерам» [8, с. 153]. Урешті-решт доцільно ствердити, що законодавчо закріплений принцип уникнення конфлікту інтересів у професійній адвокатській діяльності має й моральне обґрунтування. Проявляється передусім у готовності людини, а в нашому випадку адвоката, відійти від певної справи, відмовитися від матеріальних благ, що їх він міг би отримати внаслідок надання правової допомоги клієнту, оскільки цінності, які він узяв за основу своєї поведінки і в професійній сфері також не дають змоги нівелювати права інших людей заради отримання будь-якого зиску.

Професійна адвокатська діяльність унеможливорюється без функціонування принципу незалежності. Законодавче закріплення цього принципу утверджує можливість існування незалежного

інституту адвокатури, основною метою діяльності якого є надання якісної правової допомоги. Незалежність адвокатської діяльності полягає в її непідпорядкованні судовим або правоохоронним органам як державним органам узагалі. Саме це, на думку Н.І. Бочуляка, забезпечує «незалежність від власних інтересів, себто незалежність не тільки від зовнішніх чинників, але й від внутрішніх...» [9, с. 17]. Отже, функціонування принципу незалежності адвокатської діяльності є гарантією щодо збереження адвокатської таємниці.

Із принципу незалежності випливає інший принцип – конфіденційність в адвокатській діяльності, що є певною мірою основою для побудови відносин у системі «адвокат – клієнт», які ґрунтуються на взаємній довірі сторін, повазі, нерозголошенні отриманих відомостей про людину, її особисте життя тощо. Для прикладу, Т.Б. Вільчик стверджує: «Дотримання принципу конфіденційності є необхідною і щонайважливішою передумовою довірчих відносин між адвокатом і клієнтом, без яких є неможливим належне надання правової допомоги, здійснення захисту та представництва» [10, с. 36]. Власне, на основі довірливих відносин адвокат отримує змогу надати більш якісні послуги своєму клієнту, оскільки володіє всією необхідною інформацією у справі та може залучити ті правові засоби, завдяки яким отримана від клієнта інформація сприятиме позитивному її розв'язанню.

Загалом, чинне вітчизняне законодавство виділяє три організаційних форми адвокатської діяльності: індивідуальна, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання. Для прикладу, ст. 21 Закону чітко визначає професійні обов'язки адвоката: «Під час здійснення адвокатської діяльності адвокат зобов'язаний: дотримуватися присяги адвоката України та правил адвокатської етики; на вимогу клієнта надати звіт про виконання договору про надання правової допомоги; невідкладно повідомляти клієнта про виникнення конфлікту інтересів; підвищувати свій професійний рівень; виконувати рішення органів адвокатського самоврядування; виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством і договором про надання правової допомоги. Адвокату забороняється: використовувати свої права всупереч правам, свободам і законним інтересам клієнта; без згоди клієнта розголошувати відомості, що становлять адвокатську таємницю, використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб; займати у справі позицію всупереч волі клієнта, крім випадків, якщо адвокат упевнений у самообмові клієнта; відмовлятися від надання правової допомоги, крім випадків, установлених законом» [3].

Ця стаття чітко прописує обов'язки адвоката, більшість із яких мають моральне обґрун-

тування, що дає змогу спостерігати законодавче закріплення норм, похідних від утверджених у суспільстві моральних цінностей. Це відбувається завдяки тому, що мета і права, і моралі полягає в регулюванні суспільних відносин. Скажімо, у п. 1 ст. 21 Закону закріплено принципи поваги до людини, її честі, гідності, відтак у п. 2 цієї статті акцентується на необхідності неухильного виконання договору про надання правової допомоги, що є вираженням таких цінностей, як особиста відповідальність, чесність. Такі цінності, як чесність, відповідальність, повага до інших людей, впливають із необхідності повідомлення клієнта про виникнення конфлікту інтересів (п. 3). Повага до людини, визнання її основою цінністю знайшла закріплення в п. 4 – спрямовуючи на підвищення особистого професійного рівня, що надалі допоможе адвокату надавати своїм клієнтам більш якісні послуги. Заборона використовувати свої права всупереч правам, свободам і законним інтересам клієнта спирається на визнанні цінностей, таких як: рівність, повага до людини та самовідповідальність. Розголошувати відомості, що становлять адвокатську таємницю, використовувати їх у своїх інтересах чи інтересах третіх осіб, заборонено законом, оскільки порушує моральні цінності, такі як: повага, довіра до людини, честь та гідність особи, її право на особисте життя та ін.

Окремо, без взаємовпливів ці дві системи не зможуть повністю регулювати все різноманіття суспільних відносин. Більшість моральних цінностей імплементовані у право. З огляду на сьогоденні реалії, мораль неодмінно має бути санкціонована правом, а, натомість, право має відповідати моральним нормам та підвалинам, утверджених у конкретному суспільстві. Слушно відзначає із цього приводу Косьмій М. М., акцентуючи на тому, що: «Право і мораль активно взаємодіють між собою та впливають одне на одного, а тому в реальних соціальних відносинах досить не просто провести між ними чітку межу. Найкращою і бажаною є ситуація, коли мораль підтримує правові норми, додаючи їм нормативної сили з огляду на моральну оцінку і виправдання правової поведінки з позицій добра і зла, інших подібних цінностей. Є й такі сфери стосунків між людьми, де різницю між моральними та правовими приписами встановити можна тільки умовно» [11, с. 37]. Саме такою сферою є відносини в системі «адвокат – клієнт», де моральні та правові приписи становлять синкретичну єдність, оскільки всі правові вимоги ґрунтуються на моральних цінностях і засадах. Із цього приводу Б.О. Геня зауважує: «Моральна база робить право ефективним і дієвим. Оскільки мораль існує у свідомості людей, то засноване на ній право сприймається ними легко та не викликає суперечностей. Якщо

ж право різко суперечить моральним переконанням суспільства, наслідком стане несприйняття, ігнорування та постійні порушення відповідних норм. І навпаки – морально зрозуміле право буде виконуваним. Засобом його забезпечення буде не тільки державний примус, а й громадська думка та осуд» [12, с. 364].

Підсумовуючи, доцільно ствердити, що сучасні правові вимоги до професійної адвокатської діяльності як до суспільної діяльності, на нашу думку, мають два джерела формування. Першим

джерелом є морально-етичні цінності, ті загальнолюдські духовні підвалини, завдяки яким сьогодні саме людина, її права і свободи є найбільшою цінністю для держави. Другим джерелом є суспільні відносини, що постійно розвиваються, сприяючи в такому випадку розвитку права. З розвитком права змінюються й вимоги до особи, яка здійснює професійну адвокатську діяльність, розширюється перелік її компетентностей. Усе це знаходить втілення в законодавчому закріпленні вимог до професійної адвокатської діяльності.

Література

1. Святоцька В.О. Етичні (деонтологічні) засади професійної діяльності адвокатів в Україні та країнах ЄС. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. № 3. С. 174–177.
2. Крисюк Ю.П. Мораль і право: проблеми співвідношення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: «Право»*. 2012. Вип. 19. Т. 1. С. 67–70.
3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 року. № 5076-VI (Редакція від 03.07.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення: 24.12.2020).
4. Загуменна Ю.О., Наджафлі Е.Н. Принципи адвокатської діяльності в Україні: адміністративно-правовий аспект : монографія. Харків : Планета-Прінт, 2020. 276 с.
5. Корольова Ю.В. Кореляція принципів верховенства права та верховенства закону в системі джерел права. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 4. С. 183–186.
6. Бакаянова Н.М. Принцип законності в організації та діяльності адвокатської спільноти України. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 1. С. 136–139.
7. Князева Н.В. Принципи професійної діяльності адвоката в Україні. *Форум права*. 2017. № 3. С. 78–83. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2017_3_15 (дата звернення: 11.12.2020 р.).
8. Северин К.М. Принцип уникнення конфлікту інтересів в адвокатській діяльності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юридична*. 2014. № 101. Т. 1. С. 151–154.
9. Бочуляк Н.І. Незалежність як домінанта адвокатського самоврядування. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. 2019. Вип. 22. С. 12–19.
10. Вільчик Т.Б. Гарантії дотримання принципу конфіденційності в адвокатській діяльності (порівняльний аналіз законодавства Європейського Союзу та України). *Юрист України*. 2015. № 3/4 (32/33). С. 34–40.
11. Косьмій М.М. Мораль і право: питання розмежування та взаємодії. *Науково-інформаційний вісник: Право*. 2011. № 3. С. 33–38.
12. Геня Б.О. Право і мораль в системі соціонормативного регулювання. *Публічне право*. 2013. № 2 (10). С. 362–368.

References

1. Sviatoc`ka V.O. (2016). Etychni (deontologichni) zasady profesiinoi diialnosti advokativ v Ukraini ta krainah ES [Ethical (deontological) principles of professional activity of lawyers in Ukraine and EU countries]. *Iurydychnyi naukovyi elektronnyi shzurnal*. 3: 174-177.
2. Krysiuk Ui.P. (2012). Moral i pravo: problemy spivvidnoshennia [Morality and law: problems of correlation]. *Naukovyi visnyk Ushzgorodskogo nacional`nogo universitetu*. Serii: Pravo. 19,1: 67-70.
3. Pro advokats`ku diialnist` : Zakon Ukrainy vid 5 lypnia 2012 roku, № 5076-VI (Redakciia vid 03.07.2020) [On Advocacy and Advocacy: Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (date of application: 24.12.2020 p.)
4. Zagumenna Ui.O., Nadsshazfli E.N. (2020). Pryncyp advokats`koi diialnosti v Ukraini: administratyvno-pravovyi aspekt [Principles of advocacy in Ukraine: administrative and legal aspect: monograph]. Xarkiv, Planeta-Print, 276 p.
5. Koroliova Ui.V. (2019). Koreliaciia pryncypiv verhovenstvvs prava ta verhovenstva zakonu v systemi dshzerel prava [Correlation of the principles of the rule of law and the rule of law in the system of sources of law]. *Pidpriumnyctvo, gospodarstvo I pravo*. 4: 183-186.
6. Bakaianova N.M. (2015). Pryncyp zakonnosti v organizacii ta diialnosti advokats`koi spilnoty Ukrainy [The principle of legality in the organization and activity of the legal community of Ukraine]. *Chasopys Kyivs`kogo universytetu prava*. 1: 136-139.

7. Kniazeva N.V. (2017). Pryncypy profesiinoi diialnosti advokata v Ukraini [Principles of professional activity of a lawyer in Ukraine]. *Forum prava*. 3: 78-83. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2017_3_15 (date of application: 11.12.2020 r.).
8. Severyn K.M. (2014). Pryncyp unykennia konfliktu interesiv v advokats`kij diialnosti [The principle of avoiding conflicts of interest in advocacy]. *Naukovyi visnyk Mishznarodnogo humanitarnogo universytetu*. 101,1: 151-154.
9. Bochuliak N.I. (2019). Nezaleshznist` iak dominant advokats`kogo samovriaduvannia [Independence as a dominant self-governing self-government]. *Visnyk Nacionalnogo universytetu "L`vivska politehnika"*. 22: 12-19.
10. Vilchuk T.B. (2015). Garantii dotrymannia pryncypu konfidencijnosti v advokatskij diialnosti (porivnial`nyj analiz zakonodavstva Eivropejs`kogo Soiuzu ta Ukrainy) [Guarantees of observance of the principle of confidentiality in advocacy (comparative analysis of the legislation of the European Union and Ukraine)]. *Uiryst Ukrainy*. 32/33: 34-40.
11. Kos`mij M.M. (2011). Moral` i pravo: pytannia rozmeshzuvannia ta vzaiemodii [Morality and law: the question of delimitation and interaction]. *Naukovo-informacijnyj visny: Pravo*. 3: 33-38.
12. Genia B.O. (2013). Pravo i moral` v systemi socionormatyvnogo reguliuvannia [Law and morality in the system of socio-normative regulation]. *Publichne pravo*. 2(10): 362-368.